

TOIMENPIDEALOITE 80/2003 vp

Vankeinhoidon ja ennalta ehkäisevän työn resurssit

Eduskunnalle

Tänä kesänä ilmestynyt Vankeinhoidon ja kriminaalihuollon vuosikertomus kertoo korutonta kieltä tämän päivän vankeinhoidon todellisuudesta: vankiloiden vankimäärät ja vankien ongelmat ovat vaikeutuneet vuosi vuodelta, eikä tälle kehitykselle ole näkyvissä loppua tulevaisuudessaan. Toimintaresurssit ja henkilöstö eivät vankeinhoidossa ole lisääntyneet samassa tahdissa kasvavien haasteiden kanssa.

Samoilla resursseilla ei ole ollut mahdollista hoitaa suurempaa määrää ja vaikeampaa asiakaskuntaa. Tämä asettaa vankeinhoidon asiakastyölle ja henkilöstön jaksamiselle yhä suurempia vaatimuksia. Erityisesti vankeinhoitolaitos on joutunut ottamaan entistä enemmän vastuuta vankien terveydenhuollosta, kuntoutuksesta ja päihdehoidosta. Vankeinhoitolaitoksessa annetaan tällä hetkellä mm. eniten päihdekuntoutusta Suomessa.

Resurssipula näkyy suoraan vankeinhoitotyön mahdollisuuksissa suorittaa perustehtävänsä ja ennaltaehkäistä uusintarikollisuutta. Kun henkilökuntaa ei ole tarpeeksi, ei ennalta ehkäisevään työhön ole mahdollista panostaa. Vankiloissa annettavan psykiatrisen hoidon alimitoitettu määrä tarpeeseen nähden selviää nopeasti tutustumalla vankiloidemme käytännön arkeen. Suurimmassa osassa pienistä ja etäällä asutuskeskuksista olevista vankiloista ei ole mahdollista saada psykiatrasta hoitoa, koska omaa hoitavaa henkilökuntaa ei ole eivätkä määrärahat riitä psykiatrin hoidon hankkimiseen ostopalveluina. Vankiloissa on lisäksi paljon vankeja, joiden oikea paikka olisi psykiatrisessa hoidossa. Hoitopaikkoja ei

vain nykyisellään ole heille riittävästi. Alimitoitettu henkilökunta yrittää tehdä parhaansa, mutta on nykyresursseilla mahdottoman urakan edessä.

Vaikeutuvasta tilanteesta huolimatta alalla pyritään edelleen määrätietoisesti uusintarikollisuuden vähentämiseen kehittämällä rangaistusten sisältöä. Vankiloissa kaikkiaan 4 046 vankia osallistui viime vuonna päihde-, väkivalta- tai muihin uusintarikollisuutta vähentäviin ohjelmiin. Erilaisten kuntoutusohjelmien lisäksi ennalta ehkäisevän työn kulmakivet ovat koulutus ja terveydenhuoltopalvelut sekä riittävä jälkihoito vankeusajan jälkeen. Vankilan jälkeen siviilissä selvitäkseen entinen vanki tarvitsee vankilassa aloitetun hoidon ja kuntoutuksen jatkoa, joka ei nykyisin aina toteudu, vaikka monenlaisia projekteja asian tiimoilta on aloitettukin.

Vanki tarvitsee vankeusaikana ja sen jälkeen todellisia mahdollisuuksia päästä irti rikoskierteestä. Jos nyt vankiloissa olevista vangeista on ollut aiemmin kärsimässä vankeusrangaistusta 77 %, on silloin näin suuren osan kohdalla vakavien rikosten ennaltaehkäisy jo epäonnistunut. Jos vankiloiden henkilöstö- ja toimintaresurssit ei selvästi paranneta eikä rakenneta riittävää jatkohoitoverkostoa vapautuville vangeille, uusintarikollisuuden määrä tulee jatkossakin pysymään korkealla tasolla. Vankipaikka maksaa yli 30 000 euroa, eikä uusintarikollisuus ole siksi halpaa. Siksi olisi taloudellisesti, mutta ennen kaikkea myös inhimillisesti tärkeää tehdä kaikki voitava, jotta vanki saataisiin pois rikoskierteestä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ennalta ehkäisevän vankeinhoitotyön ke-

hittämiseksi ja resurssien lisäämiseksi erityisesti terveydenhuollon ja kuntoutuksen, koulutuksen ja jälkihoitojärjestelmän osalta.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2003

Leena Rauhala /kd